การศึกษาการสอนดนตรีโรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่ตำบลแพรกหนามแดง

The study of music pedagogy of elementary schools in Phraek Nam Daeng subdistrict.

ปฐมวัส ธรรมชาติ[*], ชนนาถ มีนะนันทน์[**], กฤตวิทย์ ภูมิถาวร[***]

Patommavat Thammachard, Chananart Meenanan,

Krittavit Bhumithavara

E-mail: patommavat.th@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

จากที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการลงพื้นที่ สัมภาษณ์พูดคุยกับผู้นำชุมชน พบว่าเยาวชนในชุมชนแพรกหนามแดง ในปัจจุบันนี้เปลี่ยนไป ส่งผลให้เยาวชนเด็กๆ นักเรียนในชุมชน ไม่มีกิจกรรม หรือได้ใช้เวลาว่างที่เป็นประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ เยาวชนส่วนใหญ่มีความสนใจ กล้าแสดงออก ชอบในกิจกรรมทางด้านดนตรีอยู่แล้ว แต่ขาดโอกาศในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม วัตถุประสงค์การวิจัยคือ 1) เพื่อศึกษา หลักสูตรการสอนดนตรี ในโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษา พื้นที่ตำบลแพรกหนามแดง 2) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล การจัดการเรียนการสอนดนตรี ในโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษา พื้นที่ตำบลแพรกหนามแดง

---

[*] อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรี, คณะศิลปกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Lecturer of Music department, Faculty of Fine and Applied Arts, Suan Sunandha Rajabhat University

[**] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.,อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรี, คณะศิลปกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Asst. Prof.,Dr., of Music department, Faculty of Fine and Applied Arts, Suan Sunandha Rajabhat University

***อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรี, คณะศิลปกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Lecturer of Music department, Faculty of Fine and Applied Arts, Suan Sunandha Rajabhat University

ผลการศึกษาหลักสูตรการสอนดนตรี กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านแพรกหนามแดงและโรงเรียนบ้านคลองสมบูรณ์พบว่าทั้งสองโรงเรียน จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ผลวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนการสอนดนตรีในโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษา พื้นที่ตำบลแพรกหนามแดง พบว่าโรงเรียนทั้ง 2 แห่งมีปัญหาไปในทางเดียวกันแบ่งออกเป็น 2 ด้านดังนี้ 1) บุคลากรไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านการสอนดนตรีโดยตรงจึงทำให้ประสิทธิผลในการเรียนการสอนดนตรีลดลง 2) สถานที่จัดการเรียนการสอนไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนดนตรี รวมถึงขาดอุปกรณ์เครื่องดนตรีที่จะใช้ในการเรียนการสอน

คำสำคัญ : แพรกหนามแดง, หลักสูตรการสอนดนตรี, ระดับชั้นประถมศึกษา

Abstract

By conducting the Interviews with community leaders found that the youth in Phraek Nam Daeng Community actives has changed overtime because the technology development factors. The youth tended to spend more time on technology rather than physical activities. Most of the child in the community have the ability and interested in music, but lack of opportunity. The research objectives were 1) to study the music teaching curriculum in elementary school Phraek Nam Daeng Subdistrict 2) to analyze data music teaching management in elementary school Phraek Nam Daeng Subdistrict.

Results from music teaching course studying found that both schools using teaching and learning according to the office of the basic education commission. Moreover, The data analysis of music teaching and learning management in primary schools Phraek Nam Daeng Subdistrict was found that both schools having the same problems as follows: 1) Teachers do not have direct experience and expertise in teaching music, thus reducing the effectiveness of music teaching. 2) The place of teaching and learning is not conducive to music teaching including the lack of musical instruments to be used in teaching.

Keyword : Phraek Nam Daeng, music syllabus, elementary school

บทนำ

ชุมชนแพรกหนามแดง ตั้งอยู่ใน ตำบลแพรกหนามแดง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม แบ่งออกเป็น 6 หมู่บ้าน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เลี้ยงปลา เลี้ยงกุ้งธรรมชาติ และรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม ชาวบ้านในตำบลแพรกหนามแดง นับว่าเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็ง เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้ร่วมคิดตัดสินใจ เสนอแนะวางแผน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆอย่างแท้จริง

จากที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการลงพื้นที่ สัมภาษณ์พูดคุยกับผู้นำชุมชน พบว่าเยาวชนในชุมชนแพรกหนามแดง ในปัจจุบันนี้เปลี่ยนไป เนื่องด้วยสภาพสังคม เทคโนโลยีที่ทันสมัยน่าสนใจมากกว่าการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ โดยเฉพาะเทคโนโลยีที่เข้าถึงง่ายและมีแอปพลิเคชัน (Application) ซึ่งเป็นซอฟต์แวร์ (software) ที่ถูกออกแบบให้น่าดึงดูดและเสพติดให้โดยง่าย ซอฟต์แวร์ประเภทนี้จะใช้เครื่องมือสื่อสารประเภทสมาร์ทโฟน (smart phone) ซึ่งมีขนาดเล็กและพกพาได้ง่ายเช่นกัน ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวทำให้เยาวชนตัดสินใจเลือกที่จะใช้เวลาว่างส่วนใหญ่ไปกับสมาร์ทโฟนมากกว่าการเรียนรู้ในรูปแบบอื่นๆ อีกทั้งสมาชิกครอบครัวต้องประกอบอาชีพในเมือง ส่งผลให้เยาวชนเด็กๆ นักเรียนในชุมชน ไม่มีกิจกรรม หรือได้ใช้เวลาว่างที่เป็นประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ อีกทั้งเยาวชนส่วนใหญ่มีความสนใจ กล้าแสดงออก ชอบในกิจกรรมทางด้านดนตรีอยู่แล้ว แต่อาจความเข้าใจในการศึกษาเพิ่มเติม

คณะผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการศึกษาข้อมูลการจัดการสอนดนตรี หลักสูตรและศักยภาพผู้เรียน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะทางดนตรี โดยมุ่งเน้นเฉพาะสถานศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านแพรกหนามแดง และ โรงเรียนบ้านคลองสมบูรณ์ ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลแพรกหนามแดง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษา หลักสูตรการสอนดนตรี ในโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษา พื้นที่ตำบลแพรกหนามแดง

2. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล การจัดการเรียนการสอนดนตรี ในโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษา พื้นที่ตำบลแพรกหนามแดง

ขอบเขตการวิจัย

1. ศึกษาการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับประถมศึกษาสถานศึกษาในพื้นที่ตำบลแพรกหนามแดง

2. ศึกษาเฉพาะโรงเรียนบ้านแพรกหนามแดง และโรงเรียนบ้านคลองสมบูรณ์ ตำบลแพรกหนามแดง

ทฤษฎี สมมุติฐาน และกรอบแนวคิดของโครงการวิจัย

การสอนดนตรีสำหรับเด็กควรคำนึงอายุและระดับของความรู้ที่นักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วย จึงจะทำให้การเรียนรู้ ของเด็กในช่วงวัยนั้นๆ ได้รับประสิทธิภาพสูงสุด กล่าวอ้างจากทฤษฎีการสอนของ Bloom's Taxonomy of learning เป็นหนึ่งในทฤษฎีการสอนที่ได้รับความนิยมและมีประสิทธิภาพที่ภาพที่สุด และนิยมใช้กับแพร่หลาย ในสังคมการศึกษาหลากหลายแขนงทั่วโลก โครงสร้างของบรูม (Bloom) นั้นแยกออกเป็น 6 ประเภทหลักๆ ได้ดังนี้ 1.ความรู้ (Knowledge) 2. ความเข้าใจ (Comprehension) 3. การประยุกต์ใช้ (Application) 4. การวิเคราะห์ (Analysis) 5. การสังเคราะห์ (Synthesis) และ 6. การประเมินผล (Evaluation) เป้าหมายของการใช้ Bloom's Taxonomy of learning เพื่อออกแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และการออกแบบการเรียนที่มีประสิทธิภาพ ผู้สอนควรรู้วิธีการตั้งวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของชุดการเรียนรู้อย่างถูกต้องและนำไปสู่การแลกเปลี่ยนความคิดระหว่างผู้เรียนและผู้สอน By challenging students to think on a higher level, more abstract

musical skills can be achieved and demonstrated, and they can be more meaningful (Kelly, 2019)

การจัดการวัตถุประสงค์โดยใช้เทคนิคของบรูม (Bloom) จะช่วยให้ผู้สอนในแง่มุมดังต่อไปนี้

1. วางแผนและนำเสนอสื่อการสอนหรือชุดการสอนที่เหมาะสมกับความสามารถและช่วงอายุของผู้เรียน

2. การออกแบบวัตถุประสงค์ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพจะช่วยออกแบบแนวทางการประเมินและกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพและเหมาะกับผู้เรียน

3. ทำให้มั่นใจว่าการเรียนการสอนกับการประเมินจะสอดคล้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับวัตถุประสงค์

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ คือต้องเข้าใจว่าการเรียนรู้ของผู้เรียนอยู่ในระดับใดทั้งในเชิงของอายุและพัฒนาการทางด้านความคิด

Simply stated, the theory of multiple intelligence asserts that all humans have potential in all of the abilities (genetic), but some are developed (or not) based on environmental factors/experiences. (Kelly, 2019) ทฤษฎีของความอัจฉริยะรอบด้าน (theory of multiple intelligences) ถูกเขียนโดย โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) การ์ดเนอร์เชื่อว่าความฉลาดถูกสร้างขึ้นจากสภาพแวดล้อมและประสบการณ์มากกว่าถูกสร้างจากพันธุกรรม อีกนัยหนึ่งอัจฉริยะเกิดขึ้นจะพรแสวงที่สร้างขึ้นได้ไม่ใช่พรสวรรค์ที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ทฤษฎีความอัจฉริยะรอบด้าน แบ่งความอัจฉริยะเฉพาะด้านได้เป็น 7 ด้านดังต่อไปนี้ 1) ความอัจฉริยะด้านภาษา (linguistic) 2) ความอัจฉริยะด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ logical-mathematical 3) ความอัจฉริยะด้านดนตรีและศิลปะ (musical) 4) ความอัจฉริยะด้านพื้นที่และอวกาศ spatial 5) ความอัจฉริยะด้านการเคลื่อนไหวร่างกาย (bodily kinesthetic) 6) ความอัจฉริยะ

ด้าน interpersonal 7) ความอัจฉริยะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (intrapersonal) ซึ่งจะแบ่งประเภทของความอัจฉริยะออกเป็นสองชุดคือ ทางชีววิทยาและทางระบบประสาท

การสอนแบบโคดาย หลักการของโคดายเน้นการร้องเป็นหลัก ซึ่งรวมไปถึงการอ่านโน้ตด้วย วิธีการของโคดายที่ใช้ในการสอนจึงมุ่ง ส่งเสริมในเรื่องการร้องและการอ่าน ซึ่งโคดาย นำสิ่งต่างๆต่อไปนี้ มาช่วยในการสอนดนตรีเพื่อให้ผู้เรียนร้องและอ่าน ตลอดจนเป็นพื้นฐานในการฝึกทักษะอื่นๆทางดนตรีต่อไปด้วย Tonic Sol-fa คือการใช้ระบบการเรียกชื่อตัวโน้ต ซึ่งมาจากภาษาละตินคือ โด เร มี ฟา ซอล ลา ที (do re mi fa so la ti) ในการร้องและอ่าน โดยใช้โดเป็นเสียงหลัก หรือโทนิคในบันไดเสียงเมเจอร์ และลาเป็ นเสียงหลักในหรือโทนิค บันไดเสียงไมเนอร์ ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับระยะขั้นคู่เสียงต่างๆไป เมื่อใช้ระบบ ซอล-ฟา โดยทราบความสัมพันธ์ของระดับเสียงต่างๆ ที่แปรเปลี่ยนไปตามกุญแจเสียง ระยะต่อมา (ประมาณ เกรด 2-3 ในโรงเรียนประถม) ผู้เรียนเริ่มใช้ระบบ เรียกชื่อตัวโน้ตโดยใช้อักษร คือ A B C D E F G แทนระดับเสียง ลา ที โด เร มี ฟา โซ ควบคู่ไปกับระบบ ซอล-ฟา ทำให้ ผู้ฟังจดจำระดับเสียงต่างๆได้ด้วย สัญญาณมือ ควบคู่ไปกับการอ่านโน้ต ในระยะแรก หรือ แม้กระทั่งในระยะต่อๆมา การใช้สัญญาณมือแทน ระดับเสียงต่างๆเป็นสิ่งที่ช่วยให้การเรียนระดับเสียงเป็นรูปธรรมมากขึ้นทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ระดับเสียงต่างๆได้ง่าย ซึ่ง เป็นไปตามหลักการพัฒนาการของการเรียนรู้ เนื่องจากผู้เรียนจะเรียนรู้สิ่งต่างๆได้ดีกว่าเมื่อสิ่งนั้นเป็นรูปธรรม เคลื่อนไหวร่างกายเพื่อการแสดงทางดนตรี มี 4 องค์ประกอบสำคัญคือ 1) ร่างกาย (Body Part) หมายถึง การพิจารณาว่าส่วนไหนของร่างกายที่เคลื่อนไหว 2) พื้นที่ (Space) หมายถึงการพิจารณาว่าส่วนของร่างกายที่ใช้ในการเคลื่อนไหวไปในทิศทางใด ในพื้นที่ว่างที่อยู่รอบตัว 3) เวลา (Time) หมายถึงการพิจารณาความมากน้อย ของจังหวะเวลาที่ส่วนของร่างกายนั้นๆ เคลื่อนที่ไป 4) รูปแบบ (Style) หมายถึง การพิจารณาลักษณะของการเคลื่อนไหวของส่วนของร่างกายนั้นๆ ว่าเป็นอย่างไร

การที่จะเล่นเครื่องดนตรีหรือเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อการแสดงทางดนตรี ทั้ง 4 องค์ประกอบนั้นต้องทำงานประสานกันจะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ (พรรณพัชร์ เกษประยูร, 2019: 17)

สังคมการศึกษาดนตรีในยุคปัจจุบันในประเทศไทย

ทัศนคติหรือค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาดนตรีในยุคปัจจุบันนั้นถ้าเปรียบเทียบกับสมัยก่อนๆ แล้วมีการพัฒนาไปอย่างมาก จากที่ดนตรีเคยถูกมองว่าเป็นวิชาชีพชั้นล่างหรือวิชาข้างถนนเต้นกินรำกิน ปัจจุบันดนตรีเป็นหนึ่งในวิชาที่มีหลักสูตรการเรียนรู้ได้จนถึงในระดับดุษฎีบัณฑิต ผู้คนเริ่มเปลี่ยนทัศนคติและเห็นคุณค่าในดนตรีมากขึ้นเป็นลำดับ “ ปัจจุบันดนตรีได้กลายเป็นอาชีพนานาชาติไปแล้ว ดนตรีไม่ได้เป็นวิชาข้างถนนอีกต่อไป... ดนตรีเป็นอีกอาชีพหนึ่งที่สังคมต้องการ เพื่อใช้รองรับธุรกิจท่องเที่ยว...ดนตรีที่ต้องใช้ทักษะความเป็นเลิศ ต้องอาศัยนักดนตรีที่เป็นมาตรฐานนานาชาติ ” (สุกรี เจริญสุข, 2561)

การบูรณาการการศึกษานั้นเป็นเรื่องที่สำคัญและเป็นการลดความเลื่อมล้ำทางสังคมการศึกษาอยู่ก็จริง แต่ถ้าคำนึงเพียงแต่เรื่องของการเปลี่ยนแปลงระบบเพียงอย่างเดียว หรือใช้วิธีการปรับเปลี่ยนด้วยวิธีการที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม คุณภาพของการศึกษาอาจจะต่ำลงได้ ประการที่สองปัจจุบันรัฐบาลแทบจะทุกรัฐบาลมีนโยบายเน้นไปที่ Education for all ให้การศึกษาฟรีกับนักเรียนอย่างน้อยก็มัธยมตอนปลาย หรือมีกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา มหาลัยมีที่ว่างการแข่งขันไม่สูงถ้าเปรียบเทียบกับสมัยก่อนๆ เมื่อวัฒนธรรมการแข่งขันมีแนวโน้มลดลง การสร้างนวัตกรรมหรือการพัฒนาในรูปแบบใหม่ๆ ก็ลดลงตามไปด้วย (วิลาสินี วัฒนมงคล, 2018)

ระบบการเรียนการสอนออนไลน์ทำให้บทบาทของผู้สอนนั้นลดลงไปอย่างมาก นักเรียนนักศึกษาในยุคปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะใช้ระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Independent learning) เนื่องการเปลี่ยนกระบวนการความสัมพันธ์ในครอบครัว จึงทำให้นักศึกษามีความเป็นปัจเจกชนนิยมมาก

ขึ้น การเปลี่ยนแปลงระบบความสัมพันธ์เชิงอำนาจภายในครอบครัวเป็นรูปแบบเหตุผลนิยม (Reasonism) ทำให้เกิดความเสมอภาคและให้สิทธิความเป็นส่วนตัวมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด มีพื้นที่ในการสนทนาที่ใช้เหตุผลมากขึ้น ซึ่งจะส่งเสริมความคิดและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น (ปริศนา กาญจนกันทร และ สุพรรณี ไชยอำพร, 2019: 173-174) ผู้สอนจึงต้องปรับเปลี่ยนแนวทางการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนในอนาคต นอกจากนี้ ระบบการศึกษา ยังไม่เปิดโอกาสให้ครูได้พัฒนาตนเอง นอกจากการสอนหนังสือแล้ว ครูต้องทำหน้าที่ด้านอื่นๆ ด้วย อาธิเช่น ช่วยกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน งานด้านธุรการ และผลงานหรือกิจกรรมที่เกี่ยวเนื่องกับการประเมินผลงานของตนเอง ทำให้ไม่มีเวลาในการสื่อการเรียน การสอน หรืออบรมเพื่อเพิ่มทักษะและพัฒนาตนเอง (ยงยุทธ ขำคง, 2019: 17)

รายละเอียดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระศิลปะ สาระที่ 2 ดนตรี ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีดังรายละเอียดต่อไปนี้

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกท่งวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

ตารางที่ 1. ตัวอย่างตารางแสดงตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐาน ศ 2.1 ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.1	1. รู้ว่าสิ่งต่างๆ สามารถก่อกำเนิดเสียงที่แตกต่างกัน	● การกำเนิดของเสียง ● เสียงจากธรรมชาติ ● แหล่งกำเนิดของเสียง ● สีสันของเสียง
	2. บอกลักษณะของเสียงดัง-เบา และความช้า-เร็วของจังหวะ	ระดับดัง-เบา (Dynamic) อัตราความเร็วของจังหวะ
	3. ท่องบทกลอน ร้องเพลงง่ายๆ	การอ่านบทกลอนประกอบจังหวะ การร้องเพลงประกอบจังหวะ
	4. มีส่วนร่วมในกิจกรรมดนตรีอย่างสนุกสนาน	กิจกรรมดนตรี ● การร้องเพลง ● การเคาะจังหวะ ● การเคลื่อนไหวประกอบบทเพลง
	5. บอกความเกี่ยวข้องของบทเพลงที่ใช้ในชีวิตประจำวัน	เพลงที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ● เพลงกล่อมเด็ก ● บทเพลงประกอบการละเล่น ● เพลงสำคัญ (เพลงชาติไทย เพลงสรรเสริญพระบารมี)
ป.2	1. แหล่งกำเนิดของเสียงที่ได้ยิน	สีสันของเครื่องดนตรี สีสันของเสียงมนุษย์

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	2. จำแนกคุณสมบัติของเสียงสูง-ต่ำ ดัง-เบา ยาว-สั้น ของดนตรี	การฝึกโสตประสาท การจำแนกเสียงสูง-ต่ำ ดัง-เบา ยาว-สั้น
	3. เคาะจังหวะหรือเคลื่อนไหวร่างการให้สอดคล้องกับเนื้อหาของเพลง	การเคลื่อนไหวประกอบเนื้อหาในบทเพลง การเล่นเครื่องดนตรีประกอบเพลง
	4. ร้องเพลงง่ายๆ ที่เหมาะสมกับวัย	การขับร้อง
	5. บอกความหมายและความสำคัญของเพลงที่ได้ยิน	ความหมายและความสำคัญของเพลงที่ได้ยิน ● เพลงปลุกใจ ● เพลงสอนใจ
ป.3	1. ระบุรูปร่าง ลักษณะของเครื่องดนตรีที่เห็นและได้ยินในชีวิตประจำวัน	รูปร่าง ลักษณะของเครื่องดนตรี
	2. ใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์แทนเสียงและจังหวะเคาะ	สัญลักษณ์แทนคุณสมบัติของเสียง สัญลักษณ์แทนรูปแบบจังหวะ
	3. บอกบทบาทหน้าที่ของเพลงที่ได้ยิน	บทบาทหน้าที่ของบทเพลงสำคัญ เพลงชาติ ● เพลงสรรเสริญพระบารมี ● เพลงประจำโรงเรียน
	4. ขับร้องและบรรเลงดนตรีง่ายๆ	การขับร้องเดี่ยวและหมู่

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
		การบรรเลงเครื่องดนตรีประกอบเพลง
	5. เคลื่อนไหวท่าทางสอดคล้องกับอารมณ์ของเพลงที่ฟัง	การเคลื่อนไหวตามอารมณ์ของบทเพลง
	6. แสดงความเห็นเกี่ยวกับเสียงดนตรีเสียงขับร้องของตนเองและผู้อื่น	การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเสียงร้องและเสียงดนตรี ● คุณภาพเสียงร้อง ● คุณภาพเสียงดนตรี
	7. นำดนตรีไปใช้ในชีวิตประจำวันหรือโอกาสต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม	การใช้ดนตรีในโอกาศพิเศษ ● ดนตรีในงานรื่นเริง ● ดนตรีในการฉลองวันสำคัญของชาติ
ป.4	1. บอกประโยคเพลงอย่างง่าย	โครงสร้างของบทเพลง ความหมายของประโยคเพลง การแบ่งประโยคเพลง
	2. จำแนกประเภทของเครื่องดนตรีที่ใช้ในเพลงที่ฟัง	ประเภทของเครื่องดนตรี เสียงของเครื่องดนตรีแต่ละประเภท
	3. ระบุทิศทางการเคลื่อนที่ขึ้น-ลงง่ายๆ ของทำนอง รูปแบบจังหวะและความเร็วของจังหวะในเพลงที่ฟัง	การเคลื่อนที่ขึ้น-ลง ของทำนอง รูปแบบจังหวะของทำนองจังหวะ รูปแบบจังหวะ ความช้าเร็วของจังหวะ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	4. อ่าน เขียนโน้ตดนตรีไทยและสากล	เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี กุญแจประจำหลัก บรรทัดห้าเส้น โน้ตและเครื่องหมายหยุด เส้นกั้นห้อง โครงสร้างโน้ตเพลงไทย การแบ่งห้อง การแบ่งจังหวะ
	5. ร้องเพลงโดยใช้ช่วงเสียงที่เหมาะสมกับตนเอง	การขับร้องเพลงในบันไดเสียงที่เหมาะสมกับตนเอง
	6. ใช้และเก็บเครื่องดนตรีอย่างถูกต้องและปลอดภัย	การใช้และการดูแลรักษาเครื่องดนตรีของตน
	7. ระบุว่าดนตรีสามารถใช้ในการสื่อเรื่องราว	ความหมายของเนื้อหาในบทเพลง
ป.5	1. ระบุองค์ประกอบดนตรีในเพลงที่ใช้ในการสื่ออารมณ์	การสื่ออารมณ์ของบทเพลงด้วยองค์ประกอบดนตรี จังหวะกับอารมณ์ของบทเพลง ทำนองกับอารมณ์ของบทเพลง
	2. จำแนกลักษณะของเสียงขับร้องและเครื่องดนตรีที่อยู่ในวงดนตรีประเภทต่างๆ	ลักษณะของเสียงนักร้องกลุ่มต่างๆ ลักษณะเสียงของวงดนตรีประเภทต่างๆ
	3. อ่าน เขียนโน้ตดนตรีไทยและ	เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	สากล 5 ระดับเสียง	บันไดเสียง 5 เสียง (Pentatonic) โน้ตเพลงในบันไดเสียง 5 เสียง (Pentatonic)
	4. ใช้เครื่องดนตรีบรรเลงจังหวะและทำนอง	การบรรเลงเครื่องประกอบจังหวะ การบรรเลงทำนองด้วยเครื่องดนตรี
	5. ร้องเพลงไทยหรือเพลงสากลหรือเพลงไทยที่เหมาะสมกับวัย	การร้องเพลงไทยในอัตราจังหวะสองชั้น การร้องเพลงสากลหรือไทยสากล การร้องเพลงประสานเสียงแบบ Canon Round
	6. ด้นสดง่ายๆ โดยใช้ประโยคเพลงแบบถาม-ตอบ	การสร้างสรรค์ประโยคเพลงถาม-ตอบ
	7. ใช้ดนตรีร่วมกับกิจกรรมในการแสดงออกตามจินตนาการ	การบรรเลงประกอบกิจกรรมนาฏศิลป์ การสร้างสรรค์เสียงประกอบการเล่าเรื่อง
ป.6	1. บรรยายเพลงที่ฟังโดยอาศัยองค์ประกอบดนตรีและศัพท์สังคีต	องค์ประกอบดนตรีและศัพท์สังคีต
	2. จำแนกประเภทและบทบาทหน้าที่เครื่องดนตรีไทยและเครื่องดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างๆ	เครื่องดนตรีไทยแต่ละภาค บทบาทหน้าที่ของเครื่องดนตรี ประเภทของเครื่องดนตรีสากล

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	3. อ่าน เขียนโน้ตไทยและโน้ตสากลทำนองง่ายๆ	เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี โน้ตบทเพลงไทย อัตราจังหวะสองชั้น โน้ตบทเพลงสากลในบันไดเสียง C Major
	4. ใช้เครื่องดนตรีบรรเลงประกอบการร้องเพลง ด้นสด ที่มีจังหวะและทำนองง่ายๆ	การร้องเพลงประกอบดนตรี การสร้างสรรค์รูปแบบจังหวะและทำนองด้วยเครื่องดนตรี
	5. บรรยายความรู้สึกที่มีต่อดนตรี	การบรรยายและแสดงความคิดเห็นที่มีต่อบทเพลง เนื้อหาบทเพลง องค์ประกอบในบทเพลง คุณภาพเสียงในบทเพลง
	6. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทำนองจังหวะ การประสานเสียงและคุณภาพเสียงของเพลงที่ฟัง	

ที่มา: ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด

ตารางที่ 2. ตัวอย่างตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางมาตรฐาน ศ 2.2 ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.1	1. เล่าถึงเพลงในท้องถิ่น	ที่มาของบทเพลงท้องถิ่น
	2. ระบุสิ่งที่ชื่นชอบในดนตรีท้องถิ่น	ความน่าสนใจของบทเพลงในท้องถิ่น
ป.2	1. บอกความสัมพันธ์ของเสียงร้อง เสียงเครื่องดนตรีในเพลงท้องถิ่นโดยใช้คำง่ายๆ	บทเพลงในท้องถิ่น ● ลักษณะของเสียงร้องในบทเพลง ● ลักษณะของเสียงเครื่องดนตรีที่ใช้ในบทเพลง
	2. แสดงและเข้าร่วมกิจกรรมทางดนตรีในท้องถิ่น	กิจกรรมดนตรีในโอกาสพิเศษ ● ดนตรีกับโอกาสพิเศษในโรงเรียน ● ดนตรีกับวันสำคัญของชาติ
ป.3	1. ระบุลักษณะเด่นและเอกลักษณ์ของดนตรีในท้องถิ่น	เอกลักษณ์ของดนตรีท้องถิ่น ● ลักษณะเสียงร้องของดนตรีในท้องถิ่น ● ภาษาและเนื้อหาในบทร้องของดนตรีในท้องถิ่น ● เครื่องดนตรีและวงดนตรีในท้องถิ่น
	2. ระบุความสำคัญและ	ดนตรีกับการดำเนินชีวิตในท้องถิ่น

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	ประโยชน์ของดนตรีต่อการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น	● ดนตรีในชีวิตประจำวัน ● ดนตรีในวาระสำคัญ
ป.4	1. บอกแหล่งที่มาและความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตไทย ที่สะท้อนในดนตรีและเพลงท้องถิ่น	ความสัมพันธ์ของวิถีชีวิตกับผลงานดนตรี ● เนื้อหาเรื่องราวในบทเพลงกับวิถีชีวิต ● โอกาสในการบรรเลงดนตรี
	2. ระบุความสำคัญในการอนุรักษ์ส่งเสริมวัฒนธรรมทางดนตรี	การอนุรักษ์วัฒนธรรมทางดนตรี ● ความสำคัญและความจำเป็นในการอนุรักษ์ ● แนวทางในการอนุรักษ์
ป.5	1. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับประเพณีในวัฒนธรรมต่างๆ	ดนตรีกับงานประเพณี ● บทเพลงในงานประเพณีในท้องถิ่น ● บทบาทของดนตรีในแต่ละประเพณี
	2. อธิบายคุณค่าของดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมที่ต่างกัน	คุณค่าของดนตรีจากแหล่งวัฒนธรรม ● คุณค่าทางสังคม ● คุณค่าทางประวัติศาสตร์

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.6	1. อธิบายเรื่องราวของดนตรีไทยในประวัติศาสตร์	ดนตรีไทยในประวัติศาสตร์ ● ดนตรีในเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ ● ดนตรีในยุคสมัยต่างๆ ● อิทธิพลของวัฒนธรรมที่มีต่อดนตรี
	2. จำแนกดนตรีที่มาจากยุคสมัยที่ต่างกัน	
	3. อภิปรายอิทธิพลของวัฒนธรรมต่อดนตรีในท้องถิ่น	

ที่มา: ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด

สมมุติฐาน

1) การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามหลักสูตรการสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา

2) นักเรียน ครูผู้สอน และสถานศึกษา มุ่งเน้นพัฒนาทักษะทางดนตรี และกิจกรรมการสอนทางดนตรีให้แก่ผู้เรียน

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษานี้อยู่บนแนวคิดเกี่ยวกับ “การศึกษาหลักสูตรและศักยภาพผู้เรียนทางดนตรี” ที่ว่าการเรียนการสอนนั้นหลักสูตรและศักยภาพผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาที่สอดคล้องกัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะทางดนตรี โดยมุ่งเน้นเฉพาะสถานศึกษาระดับประถมศึกษา

เครื่องมือในการวิจัย

1) แบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการและครูผู้สอนโรงเรียนบ้านแพรกหนามแดง และโรงเรียนบ้านคลองสมบูรณ์ตำบลแพรกหนามแดง จังหวัดสมุทรสงคราม

2) แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษากลุ่มตัวอย่างตามรายละเอียดดังนี้

2.1 โรงเรียนบ้านแพรกหนามแดง จำนวน 20 คน

2.2 โรงเรียนบ้านคลองสมบูรณ์ จำนวน 39 คน

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ 1. เพื่อศึกษา หลักสูตรการสอนดนตรี ในโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษา พื้นที่ตำบลแพรกหนามแดง 2. เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล การจัดการเรียนการสอนดนตรี ในโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษา พื้นที่ตำบลแพรกหนามแดง การศึกษาการสอนดนตรีโรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่ตำบลแพรกหนามแดง มีวิธีการดำเนินการในลักษณะการวิจัยและพัฒนามาตรฐานผลการเรียนรู้ทางด้านดนตรีตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติโดยมีวิธีการดำเนินงานดังนี้

ขั้นตอนที่ 1

1.1 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

1.2 การเขียนโครงร่างการวิจัย

1.3 การปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.4 การขออนุมัติโครงร่างการวิจัย และของบประมาณสนับสนุน

ขั้นตอนที่ 2

2.1 การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 การกำหนดกรอบ และแนวทางการศึกษา

2.3 การพัฒนาแบบรวบรวมข้อมูล

2.4 การตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร

2.6 การวิเคราะห์สรุปผล

2.7 การจัดทำรูปเล่มรายงานการวิจัย

สถานที่ที่ใช้ในการศึกษา

1. โรงเรียนบ้านแพรกหนามแดง ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลแพรกหนามแดง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

2. โรงเรียนบ้านคลองสมบูรณ์ ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลแพรกหนามแดง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตนัดสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนแพรกหนามแดง และ โรงเรียนบ้านคลองสมบูรณ์

2. การศึกษาภาคสนาม ที่โรงเรียนบ้านแพรกหนามแดง และโรงเรียนบ้านคลองสมบูรณ์ ซึ่งได้เดินทางไปทำการดำเนินการวิจัยจำนวน 2 ครั้ง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2564 เวลา 9.00-16.30 ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนแพรกหนามแดง และ โรงเรียนบ้านคลองสมบูรณ์

2.2 วันที่ 10 มีนาคม 2564 เวลา 9.00-16.30 สังเกตการณ์เก็บข้อมูลภาคสนามที่โรงเรียนแพรกหนามแดง และ โรงเรียนบ้านคลองสมบูรณ์

3. การสัมภาษณ์และแบบเก็บข้อมูลการวิจัย นักเรียนโรงเรียนบ้านแพรกหนามแดง และ โรงเรียนบ้านคลองสมบูรณ์

4. ผู้วิจัยสรุปข้อมูลจากการศึกษาเอกสารการสัมภาษณ์และแบบเก็บข้อมูลการวิจัย นำมาสังเคราะห์จากเอกสารเพื่อหาข้อสรุป เป็นข้อค้นพบในการวิจัย

ภาพที่ 1 : บรรยากาศการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการและครูผู้สอนโรงเรียนบ้านแพรกหนามแดงและโรงเรียนบ้านคลองสมบูรณ์
วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2564 เวลา 9.00-16.30
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 2 : บรรยากาศการทำกิจกรรมและเก็บข้อมูลภาคสนาม ณ.โรงเรียนบ้านแพรกหนามแดง วันที่ 10 มีนาคม 2564 เวลา 9.00-16.30 และ ณ. โรงเรียนบ้านคลองสมบูรณ์ วันที่ 10 มีนาคม 2564 เวลา 9.00-16.30
ที่มา : ผู้วิจัย

ผลการศึกษาวิจัย

ผลการศึกษาของวิจัยย่อยชุดนี้มาจากจากการสัมภาษณ์และแบบเก็บข้อมูลภาคสนามโรงเรียนบ้านแพรกหนามแดงและโรงเรียนบ้านคลอง

สมบูรณ์ พบว่าโรงเรียนทั้งสองแห่งมีข้อจำกัดด้านการเรียนการสอนดนตรีไปในทางเดียวกันดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาหลักสูตรการสอนดนตรีของโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษา พื้นที่ตำบลแพรกหนามแดง ผลการศึกษาหลักสูตรการสอนดนตรี กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านแพรกหนามแดงและโรงเรียนบ้านคลองสมบูรณ์พบว่าทั้งสองโรงเรียน จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะและซึ่งมีสาระและมาตรฐานการเรียนรู้โดยสรุปดังต่อไปนี้

1.1 เนื้อหาการเรียนการสอนดนตรีอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 2 (ดนตรี) โดยใช้มาตรฐานดังนี้

1.1.1 มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึกความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

1.1.2 มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกท่งวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

1.2 คุณภาพผู้เรียนหลังจากสำเร็จการจบการศึกษา

1.2.1 ความรู้ที่ได้หลังจากจบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 3

1.2.1.1 มีความรู้และเข้าใจแหล่งกำเนิดเสียง คุณสมบัติของเสียง บทบาทหน้าที่ ความหมาย ความสำคัญของบทเพลงใกล้ตัวที่ได้ยิน สามารถท่องบทกลอน ร้องเพลง เคาะจังหวะ เคลื่อนไหวร่างกาย ให้สอดคล้องกับบทเพลง อ่าน เขียน ใช้สัญลักษณ์แทนเสียงและเคาะจังหวะ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับดนตรี เสียงขับร้องของตนเอง มีส่วนร่วมกับกิจกรรมดนตรีในชีวิตประจำวัน

1.2.1.2 มีความรู้และเข้าใจเอกลักษณ์ของดนตรีในท้องถิ่น มีความชื่นชอบ เห็นความสำคัญ และประโยชน์ของดนตรีต่อการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น

1.2.2 ความรู้ที่ได้หลังจากจบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6

1.2.2.1 มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับเสียงดนตรี เสียงร้อง เครื่องดนตรี และบทบาทหน้าที่ รู้ถึงการเคลื่อนที่ขึ้น-ลง ของทำนองเพลง องค์ประกอบของดนตรี ด้นสดอย่างง่าย ใช้และเก็บรักษาเครื่องดนตรีอย่างถูกวิธี อ่าน เขียนโน้ตไทยและสากลในรูปแบบต่างๆ รู้ลักษณะของผู้ที่จะเล่นดนตรีได้ดีแสดงความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึกของบทเพลงที่ฟัง สามารถใช้ดนตรีประกอบกิจกรรมทางนาฏศิลป์และการเล่าเรื่อง รู้และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมต่างๆ

1.2.2.2 เรื่องราวดนตรีในประวัติศาสตร์ อิทธิพลของวัฒนธรรมต่อดนตรี รู้คุณค่าดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างกัน เห็นความสำคัญในการอนุรักษ์

2. ผลจากการสัมภาษณ์และแบบเก็บข้อมูลภาคสนามโรงเรียนบ้านแพรกหนามแดงและโรงเรียนบ้านคลองสมบูรณ์ พบว่าโรงเรียนทั้งสองแห่งมีข้อจำกัดด้านการเรียนการสอนดนตรีไปในทางเดียวกันดังต่อไปนี้

2.1 กรณีศึกษาด้านบุคลากรการสอนดนตรีจากโรงเรียนบ้านคลองสมบูรณ์ นักเรียนทุกระดับชั้นเรียนดนตรีจากครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ซึ่งไม่มีความเชี่ยวชาญแบบตรงสายซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยด้านคุณภาพการเรียนการสอนดนตรีที่มีแนวโน้มไม่เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ด้านอาคารและอุปกรณ์การเรียนการสอนทางดนตรี ทั้งสองโรงเรียนยังขาดห้องเรียนและอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนดนตรีที่เป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญของการเรียนดนตรี กรณีศึกษาจากโรงเรียนบ้านแพรก

หนามแดง ผู้อำนวยการโรงเรียนได้แจ้งว่าทางโรงเรียนมีเครื่องดนตรีอังกะลุง ซึ่งเช่นเดียวกันท่านได้แจกแจงปัญหาว่ายังขาดผู้สอนและเรียนรู้กับแบบทดลองด้วยตนเอง

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาหลักสูตรการสอนดนตรี กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านแพรกหนามแดงและโรงเรียนบ้านคลองสมบูรณ์พบว่าทั้งสองโรงเรียน จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะและซึ่งมีสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

คุณภาพผู้เรียนที่เกี่ยวเนื่องกับมาตรฐาน ศ 2.1 หลังจากจบระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับเสียงดนตรี เครื่องดนตรีและเสียงร้อง
2. รู้ถึงการเคลื่อนที่ขึ้น-ลง ของทำนองเพลงและองค์ประกอบของดนตรีที่จะนำไปสู่การด้นสดอย่างง่าย
3. ใช้และเก็บรักษาเครื่องดนตรีอย่างถูกวิธี
4. อ่าน เขียนโน้ตไทยและสากลในรูปแบบต่างๆ
5. รู้ลักษณะของผู้ที่จะเล่นดนตรีได้ดีแสดงความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของดนตรี
6. ถ่ายทอดความรู้สึก ของบทเพลงที่ฟัง
7. สามารถใช้ดนตรีประกอบกิจกรรมทางนาฏศิลป์และการเล่าเรื่อง
8. รู้และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี กับวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมต่างๆ

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกท่งวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

คุณภาพผู้เรียนที่เกี่ยวเนื่องกับมาตรฐาน ศ 2.2 หลังจากจบระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. เรื่องราวดนตรีในประวัติศาสตร์ อิทธิพลของวัฒนธรรมต่อดนตรี

2. รู้คุณค่าดนตรีที่มาจากวัฒนธรรมต่างกันนำไปสู่การเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์

ผลวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนการสอนดนตรีในโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษา พื้นที่ตำบลแพรกหนามแดง พบว่าโรงเรียนทั้ง 2 แห่ง มีปัญหาไปในทางเดียวกันแบ่งออกเป็น 2 ด้านดังนี้

1. บุคลากรไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านการสอนดนตรี โดยตรงจึงทำให้ประสิทธิผลในการเรียนการสอนดนตรีลดลง

2. สถานที่จัดการเรียนการสอนไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนดนตรี รวมถึงขาดอุปกรณ์เครื่องดนตรีที่จะใช้ในการเรียนการสอน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เนื่องจากบทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของ ชุดโครงการวิจัยงบรายได้ เรื่องแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติดนตรีแก่นักเรียนในสถานศึกษาพื้นที่ตำบลแพรกหนามแดง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม คณะผู้วิจัยคาดว่าผลการวิจัยในบทความฉบับนี้จะเป็นหนึ่งในข้อมูลสำคัญที่สามารถนำไปอ้างอิงในโครงการดังกล่าว

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องการศึกษาการสอนดนตรีโรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่ตำบลแพรกหนามแดง สำเร็จลุล่วงได้โดยได้รับความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร.ชุติกาญจน์ ศรีวิบูลย์อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาที่ได้ให้นโยบายและเปิดโอกาสให้บุคลากรสายวิชาการได้จัดทำผลงานวิจัยและอนุเคราะห์ทุนอุดหนุนโครงการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทางบรายได้

ผู้วิจัยขอขอบคุณอาจารย์สาขาวิชาดนตรีทุกท่าน และผู้บริหารคณะศิลปกรรมศาสตร์ให้คำปรึกษา และชี้แนะแนวทางและให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษางานวิจัยชิ้นนี้ ขอขอบพระคุณทุกคนที่ให้การสนับสนุน และเสียสละเวลามาโดยตลอด ซึ่งส่งผลให้ผลการดำเนินงานแล้วเสร็จสมบูรณ์และสำเร็จลุล่วงด้วยดีท้ายสุดนี้ขอกราบทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับรายงานวิจัยนี้ที่ได้ช่วยส่งเสริมสนับสนุนกระตุ้นเตือน และเป็นกำลังใจตลอดมาให้ผู้เขียนจัดทำรายงานการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

โกวิทย์ ขันธศิริ. (2550). **ดุริยางคศิลป์ตะวันตก (เบื้องต้น).** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ข้อมูลพื้นฐาน โรงเรียนบ้านคลองสมบูรณ์. (ม.ป.ป.). Data.bopp-Obec.info. Retrieved June 24, 2021, from http://data.bopp-obec.info/emis/schooldata-view.php?School_ID=1060220605&Area_CODE=0.

ข้อมูลพื้นฐาน โรงเรียนบ้านแพรกหนามแดง. (ม.ป.ป.). Data.bopp-Obec.info.https://data.bopp-obec.info/emis/schooldata-view.php?School_ID=1075580081&Area_CODE=7501.

ชนิตา รักษ์พลเมือง. (2534). **พื้นฐานการศึกษา หลักการและแนวคิดทางสังคม.** กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี จำกัด.

ชาญณรงค์ พรรุ่งโรจน์. (2548). **การวิจัยทางศิลปะ.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2561). **สังคีตนิยม ความซาบซึ้งในดนตรีตะวันตก**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. (พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

ปริศนา กาญจนกันทร และสุพรรณี ไชยอำพร. (2562). ตัวแบบความสัมพันธ์ในครอบครัวไทยยุคโลกาภิวัตน์. **วารสารพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 21** (2), 164 - 175.

พรรณพัชร์ เกษประยูร. (2562). การเคลื่อนไหวร่างกายในการแสดงนาฏยศิลป์. **HUSO Journal of Humanities and Social Sciences, 3** (1), 35-48.

ยงยุทธ ขำคง. (2562). การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพตามบริบทของสังคมไทย. **HUSO Journal of Humanities and Social Sciences, 3** (1), 12-35.

วิจิตร ศรีสอ้าน. (2562). **การจัดการศึกษาเพื่อสังคม แนวโน้มในปัจจุบัน.** ค้นเมื่อ 18 พฤษภาคม 2563. จาก https://digitallib.stou.ac.th/handle/6625047444/2702.

วิลาสินี วัฒนมงคล. (2561). วิกฤตการศึกษาไทยในยุค 4.0. **MBU Education Journal: Faculty of Education Mahamakut Buddhist University, 6** (1), 427-444.

สุกรี เจริญสุข. (2561). **การสอนดนตรีเปลี่ยนไปต้องพึ่งตนเอง: คอลัมน์อาศรมมิวสิค.** ค้นเมื่อ 18พฤษภาคม 2563 จาก https://www.matichon.co.th/prachachuen/news_926201.

สุภางค์ จันทวานิช. (2559). **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2562). Obec.go.th. http://academic.obec.go.th/newsdetail.php?id=75.

Kelly, S. N. (2009). **Teaching music in American society: A social and cultural understand of music education**.